

Uppdrag att förbereda och införa ett fritidskort för barn och unga

**Delredovisning av regeringsuppdraget
S2023/01303**

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Citera gärna rapporten men uppge alltid källa: Rapportens namn, år och E-hälsomyndigheten.

Publicerad: E-hälsomyndigheten, maj, 2023.

Diarienummer: 2023/01636

Adress: Södra Långgatan 60, Kalmar

Sankt Eriksgatan 117, Stockholm

E-post: registrator@ehalsomyndigheten.se

Telefon: 010-458 62 00

www.ehalsomyndigheten.se

Förord

Den 5 april 2023 fick E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och Statens kulturråd i uppdrag att förbereda och ta fram ett förslag för en digital tjänst och för införandet av ett statligt fritidskort för barn och unga. Myndigheterna lämnar separata rapporter som avgränsade delredovisningar till regeringen.

Arbetet har genomförts i gott samarbete med alla inblandade.

I denna rapport delredovisar E-hälsomyndighetens förslag på hur den digitala tjänsten kan utformas, en tidplan för införande samt vilka rättsliga förutsättningar som behöver vara uppfyllda när fritidskortet lanseras. I rapporten redovisas även en initial kostnadsbedömning för etablering av den digitala tjänsten.

I arbetet med denna rapport har bland andra projektledare Gabriella Lundin, verksamhetsarkitekt Henrik Nilsson, lösningsarkitekt Jens Fridsén, UX-research Karl Monsen och Linus Ersson samt juristerna Anna Sjögren och Åsa Johansson deltagit.

Beslut om den här rapporten har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Projektledare Gabriella Lundin har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har enhetschef Carl Jarnling och avdelningschef Peter Alvinsson deltagit.

Gunilla Nordlöf
Generaldirektör

Sammanfattning

I den här rapporten lämnar E-hälsomyndigheten förslag på hur en digital tjänst för fritidskort ska kunna genomföras.

E-hälsomyndigheten föreslår att den statliga fritidskortstjänsten utformas som en digital betallösning, som barn och dess vårdnadshavare kan använda för att betala fritidsaktiviteter som är godkända för fritidskortet. Ambitionen är att skapa en digital tjänst (webbtjänst och/eller app) som fungerar lika enkelt som att betala en faktura via en internetbank. I det fall fritidskortet inte täcker hela beloppet som ska betalas, kan vårdnadshavaren skjuta till återstående belopp med vanliga betalningsalternativ som Swish eller bankkort. Hela beloppet förmedlas sedan till utförarorganisationen via E-hälsomyndigheten. I de fall utförarorganisationen använder ett föreningssystem för fakturering och betalning, kommer det erbjudas möjlighet att integrera mot fritidskortstjänsten, så att fritidskortet kan bli ett betalalternativ i föreningssystemets betalflöde.

Figur 1 - Användarresa för betalning i fritidskorttjänsten

Fördelen med denna lösning är att den uppfyller kravet på integritet för individen och utförarorganisation behöver inte få reda på om individen har ett högre belopp att använda. Den uppfyller också kravet från utförarorganisationer och dess företrädare, då den inte innebär någon förändrad eller utökad administration.

E-hälsomyndigheten bedömer att den digitala tjänsten behöver kompletteras med en möjlighet för vårdnadshavare/barn att begära ersättning och redovisa

utlägg i efterhand. Det säkerställer att personer som inte kan använda den digitala tjänsten ändå kan nyttja fritidskortet.

Lösningförslaget är baserat på ett antal principer som sattes upp utifrån de förutsättningar som finns angivna i uppdraget, och de förutsättningar och behov som finns hos målgruppen (barn och deras företrädare och utförarorganisationer och deras företrädare). E-hälsomyndigheten anser att lösningen för fritidskort behöver utgå ifrån barnets perspektiv, värna om integriteten, vara enkel för individer och organisationer, inte skapa ekonomiska trösklar, vara kostnadseffektiv samt minimera felaktiga utbetalningar och ekonomisk brottslighet. Vidare bör lösningen inte hämma effektiv konkurrens på marknaden för systemlösningar som används för föreningsadministration.

En central del i införandet av ett fritidskort är att det finns ett regelverk som styr vilka utförarorganisationer som får ingå i systemet med fritidskort. E-hälsomyndigheten bedömer att det behövs ett register över de godkända organisationerna.

E-hälsomyndigheten belyser också de rättsliga förutsättningar som behöver finnas vid införande av fritidskortet. Myndigheten konstaterar att förutsättningarna för fritidskortet, liksom det processuella förfarandet, behöver klarläggas. Rättsligt stöd behöver införas för de register och personuppgiftsbehandlingar som blir nödvändiga. Det behöver även regleras hur uppgifter ska kunna delas och vilka sekretessbrytande bestämmelser som ska finnas.

E-hälsomyndigheten har identifierat att väsentliga verksamhetsförmågor, som inte myndigheten besitter idag, behöver utvecklas. Till exempel behöver nya funktioner för betalning och handläggning byggas upp, samt en kontrollfunktion för att minimera risker för felaktiga utbetalningar och ekonomisk brottslighet.

E-hälsomyndigheten uppskattar att den initiala kostnaden för att etablera verksamhetsförmågor och utveckla tjänsten i en första version är i storleksordningen 55–65 miljoner kronor. Myndigheten återkommer med en uppskattning av kostnader för väsentliga kostnadsposter för åren 2024–2026.

E-hälsomyndighetens preliminära tidsplan är att en lansering av en digital tjänst för fritidskort bör kunna ske under kvartal 3 2024, om de rättsliga förutsättningarna finns på plats.

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning.....	3
1 Inledning	7
1.1 Uppdraget	7
1.2 Omfattning och avgränsningar	8
1.3 Samverkan	8
1.4 Arbetsmetod och genomförande	8
2 Förutsättningar och behov.....	10
2.1 Förutsättningar som är givna i uppdraget.....	10
2.2 Målgrupper och deras behov	11
3 Lösning för fritidskort.....	15
3.1 Principer som styr val av lösning för fritidskort	16
3.2 Lösningshypoteser.....	17
3.3 Funktioner som behövs i tjänsten fritidskort.....	23
4 Förmågor och informationsbehov	24
4.1 Övergripande verksamhetsförmågor	25
4.2 Informationsbehov	27
4.3 Summering förmågor och informationsbehov	29
5 Rättsliga förutsättningar.....	30
5.1 Sammanfattning rättsliga förutsättningar	30
5.2 Rätten till fritidskort och handläggning	30
5.3 Register och behandling av personuppgifter	34
5.4 Sekretess och sekretessbrytande bestämmelser.....	39
5.5 Uppgifter som behövs för uppföljning	40
6 Uppskattade kostnader och tidplan	40
6.1 Projekt- och förvaltningskostnader	40
6.2 Tidplan	41

7	Slutsatser och medskick	42
	Bilagor.....	44
	Bilaga 1 Begrepp	44
	Bilaga 2 Övriga lösningshypoteser	45

1 Inledning

Regeringen vill införa ett statligt fritidskort som ska ge barn och unga i åldrarna 8–16 år ökad tillgång till idrott, kultur, friluftsliv och annat föreningsliv. Satsningen ska ge fler barn och unga en meningsfull fritid i gemenskap med andra. Syftet är att motverka fysisk och psykisk ohälsa och lägga grunden för en mer jämlik hälsa i samhället.

Fritidskortet ska innehålla ett värde som kan användas som betalning för fritidsaktiviteter inom till exempel idrottsrörelsen, friluftsförbund och andra organisationer inom civilsamhället och kulturområdet. Beloppets storlek kommer ha en differentierad utformning för att särskilt stötta barn och unga i socioekonomiskt utsatta hushåll att ta del av fritidsaktiviteter. Barn och unga med funktionsnedsättning eller andra behov av särskilt stöd ska uppmärksammas så att fritidskortet kommer dem till godo i lika stor utsträckning som för andra barn och unga.

1.1 Uppdraget

Regering gav den 5 april 2023 E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och Statens kulturråd i uppdrag att förbereda och ta fram ett förslag för en digital tjänst och för införandet av ett statligt fritidskort för barn och unga. Ambitionen är att tjänsten ska kunna införas under början av 2024.

E-hälsomyndigheten har i uppdraget fått huvudansvaret för arbetet med att förbereda, införa och förvalta tjänsten. I detta ingår bland annat att samordna deltagande myndigheter och berörda utförarorganisationer representerade av bland annat Sveriges Riksidrottsförbund och Svenskt Friluftsliv, liksom från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

E-hälsomyndigheten ska inom ramen för uppdraget förbereda, utveckla och ta fram förslag till en ändamålsenlig och kostnadseffektiv digital tjänst för fritidskortet, med effektiva kontrollfunktioner och en utbetalningsfunktion. I den förberedande delen av uppdraget ingår även att göra en analys och bedömning av vilka rättsliga förutsättningar som behöver vara uppfyllda när fritidskortet lanseras samt en kostnadsuppskattning.

I denna första delredovisning ska E-hälsomyndigheten lämna förslag på hur den digitala tjänsten bör utformas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt, samt en tidsplan för införande. Redovisningen ska också innehålla en

analys och bedömning av de administrativa, ekonomiska och rättsliga förutsättningar som behöver vara uppfyllda när fritidskortet införs.

E-hälsomyndigheten ska senast den 1 november 2023 lämna en samlad delredovisning av uppdraget med en detaljerad plan för införandet och uppdragets kostnader. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 oktober 2024.

1.2 Omfattning och avgränsningar

Denna rapport är en första delredovisning av uppdraget. Genomförandet har skett på kort tid. Det innebär att det inte varit möjligt att utföra en detaljerad behovsanalys eller djupare analys av lösningförslagen. Förslagen i rapporten ska ses som hypoteser och koncept som behöver utvärderas och detaljeras i nästa steg av arbetet.

1.3 Samverkan

Då uppdraget är ett gemensamt uppdrag mellan flera myndigheter och samverkansparter med en utmanande tidplan, var det viktigt att tidigt etablera en gemensam förståelse för uppdraget och ett välfungerande samarbete och arbetssätt.

Samarbete har etablerats på strategisk, taktisk och operativ nivå med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), Statens Kulturråd, Försäkringskassan och Folkhälsomyndigheten (Fohm). Utöver att etablera en organisation för myndighetssamarbete har samarbeten inletts med Riksidrottsförbundet, Svenskt Friluftsliv, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samt Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället (NOD).

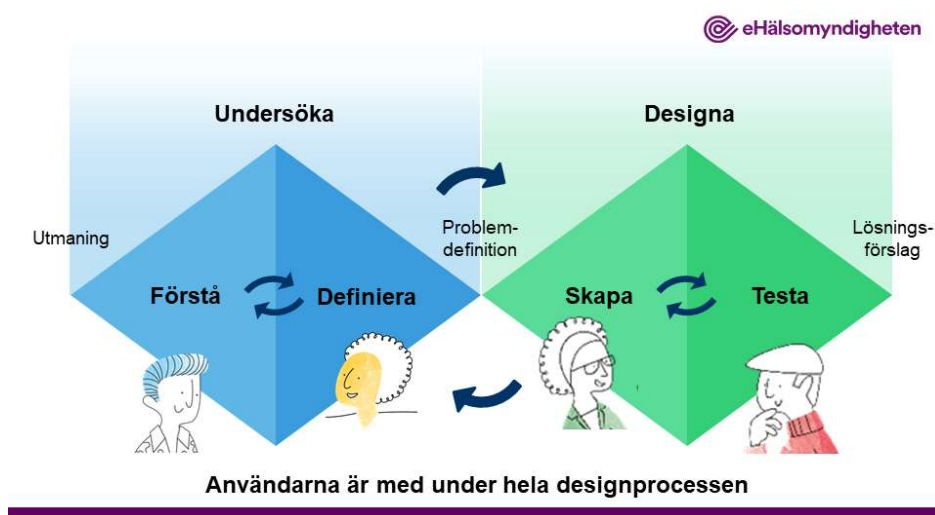
Utöver att varje organisation har inrättat en egen projektorganisation har det etablerats myndighetsövergripande arbetsgrupper för de olika delarna av uppdraget som ska belysas i delredovisningen.

1.4 Arbetsmetod och genomförande

E-hälsomyndigheten har i arbetet med att ta fram lösning för en digital tjänst för fritidskort valt att arbeta utifrån metoden tjänstedesign för att säkerställa ett användarcentrerat angreppssätt, innovationshöjd och att tjänsten som tas fram fungerar för användarna och skapar efterfrågat värde.

E-hälsomyndighetens tjänstedesignprocess delas upp i stegen; *Förstå*, *Definiera*, *Skapa*, *Testa* och visas i Figur 1 nedan. Processen är framtagen av

UX-funktionen på E-hälsomyndigheten med utgångspunkt bland annat från SKR:s Innovationsguide¹ för att utveckla innovativa lösningar i offentlig sektor, samt från en modell benämnd Double Diamond framtagen av British Design Council (Figur 1).²

Figur 2 - E-hälsomyndighetens tjänstedesignprocess

I denna första delredovisning har det varit viktigt att snabbt förstå målgrupperna och förstå deras förutsättningar, behov och önskemål. Det har också varit viktigt att förstå hur utförarorganisationer idag hanterar betalningsflöden för fritidsaktiviteter och hur information om godkända utförarorganisationer och dess aktiviteter kan tillgängliggöras.

Utöver detta har en viktig del varit att ta del av Försäkringskassan erfarenheter i utformning av digitala tjänster och utbetalnings- och kontrollfunktioner för att skapa en effektiv utbetalningsprocess som motverkar risken för felaktiga utbetalningar och ekonomisk brottslighet.

Förståelse för målgrupperna och deras förutsättningar har samlats in genom granskning av utredningar, forskning och rapporter med relevans för

¹ Innovationsguiden, <https://innovationsguiden.se/>. SKR. Hämtad: 220204

² Double Diamond model, , British Design Council. Hämtad: 220204

- Barne-, ungdoms- og familiedirektorat (BUFDIR): Om Norges tidigare satsning på fritidskort.
- Sparks Generation och deras lärdomar från en app som används inom bland annat Upplands-Bro kommun för att tillgängliggöra fritidsaktiviteter till barn och unga.
- Sveriges Föreningssystem som är branschföreningen för företag som erbjuder system för drift och administration i föreningar – digitala system och betalningslösningar.
- Försäkringskassan för kunskap och stöd om hur systemet bör utformas för att motverka risken för felaktiga utbetalningar och ekonomisk brottslighet och hur kontrollfunktionen bör utformas.

- Ska omfatta alla barn i åldrarna 8–16 år
- Ska distribueras årligen eller terminsvis
- Ska kunna användas till en eller flera aktiviteter

10 (47)

- Ska ha en differentierad utformning och barn i socioekonomiskt utsatta hushåll, och eventuellt andra grupper, ska få ett högre belopp att använda
- Ska endast gå att använda som betalning för vissa typer av aktiviteter hos organisationer som uppfyller vissa kriterier

Det framgår också att utformningen av den digitala tjänsten:

- ska säkerställa att den blir ändamålsenlig och är utformad utifrån målgruppens och utförarorganisationers behov
- ska ta särskild hänsyn till barns, ungas och andra enskildas personliga integritet

Det framgår också att Försäkringskassan ska göra urvalet av barn som ska få ta del av fritidskortet och förse E-hälsomyndigheten och den digitala tjänsten med de uppgifter som behövs.

MUCF och Statens kulturråd ska analysera och föreslå kriterier som utförarorganisationer och fritidsaktiviteter ska uppfylla för att kunna betalas med fritidskortet.

2.2 Målgrupper och deras behov

Fritidskortets huvudmålgrupp är barnet och barnets vårdnadshavare, eller annan person som företräder barnet. Den andra viktiga målgruppen är utförarorganisationerna av fritidsaktiviteter och deras företrädare och samarbetspartners.

2.2.1 Barn och unga och deras vårdnadshavare

År 2022 fanns det enligt SCB 1 128 141 barn och unga i målgruppen 8–16 år i Sverige⁶. Satsningen med fritidskortet riktar sig till alla barn i den åldersgruppen och pekar samtidigt ut vissa grupper av barn och unga som särskilt prioriterade. Denna målgrupp är inte homogen och det är viktigt att tänka på att varje barn har unika förutsättningar och behov och kan ha en särskild familjesituation som behöver tas hänsyn till i utformning av tjänsten och dess kommunikation.

⁶ Statistikmyndigheten (2022) Folkmängden efter ålder och kön
https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/BefolkningR1860N/table/ableViewLayout1/

De flesta barn i Sverige växer upp i en familj med två föräldrar som idag är digitala, pratar och läser svenska, har e-legitimation och är vana att använda digitala tjänster för betalningar.

Men om vi tittar närmare på gruppen lever drygt 20 procent av barn i en familj med en ensamstående förälder och knappt 10 procent lever i en ombildad familj där det kan finnas fler föräldrar.⁷

Det finns barn som lever i problematiska familjeförhållanden eller av andra skäl har olika nivå av skyddade personuppgifter. Det finns barn som har andra företrädare än sina vårdnadshavare, exempelvis i form av god man. År 2021 var 18 700 barn och unga mellan 0–20 år placerade i familjehem samt 6000 i hem för vård eller boende (HVB).⁸

Ett annat perspektiv på gruppen som är relevant i utformning av tjänsten är att många barn och dess vårdnadshavare inte har svenska som modersmål och har svårt att använda en tjänst som inte finns på flera språk.

Även om det är en mindre del, så finns det många barn som behöver företräddas av andra än deras vårdnadshavare. E-hälsomyndigheten har i arbetet med Covidbevis erfarenhet av att tillhandahålla tjänster till denna grupp, där uppgift om till exempel god man eller förvaltare inte finns tillgänglig digitalt. Denna grupp kan därför behöva hanteras manuellt, vilket medför ledtider och stora administrativa kostnader.

I gruppen socioekonomiskt utsatta hushåll, som fritidskortet särskilt riktas till, kan likviditet för att betala kostnader för fritidsaktiviteter vara ett problem även om kostnaden kan ersättas vid senare tillfälle.

En annan grupp som särskilt pekas ut i arbetet med fritidskort är barn och unga med funktionsnedsättning. Enligt Myndigheten för delaktighet finns idag cirka 300 000 barn med funktionsnedsättning.⁹

⁷ Statistikmyndigheten (2022) Sju av tio barnfamiljer är en kärnfamilj, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/barn-och-familjestatistik/pong/statistiknyhet/barn--och-familjestatistik-2021/>

⁸ Socialstyrelsen (2022) Statistik om socialtjänstens insatser till barn och unga 2021 <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/statistik/2022-9-8096.pdf>

⁹ Myndigheten för delaktighet (2022) Föräldrar till barn med funktionsnedsättning <https://www.mfd.se/resultat-och-uppfoljning/kunskapsunderlag/funktionshinderspolitikens-utveckling/foraldrar-till-barn-med-funktionsnedsattning/>

2.2.2 Användning av internet och digitala lösningar

Fritidskortet är tänkt att realiseras i en digital tjänst. Därför är det relevant att förstå de förutsättningar och behov som finns bland målgruppen barn och unga samt deras vuxna företrädare avseende användningen av internet, e-legitimation och digitala betallösningar.

I Sverige har det så kallade digitala utanförskapet, gapet mellan de som använder och inte använder datorer och internet, minskat årligen. Enligt Internetstiftelsen använde 96 procent av svenskarna internet år 2020, varav 93 procent använde internet dagligen och i åldersgruppen 12–15 år är 96 procent dagliga användare.¹⁰ Dock kvarstår en grupp av befolkningen på cirka 6 procent som är sällan- eller ickeanvändare av internet. Motsvarande siffra är 4 procent bland barn i åldrarna 12–15 år. Inom den gruppen förekommer, förutom äldre, personer som är lågutbildade, låginkomsttagare eller har en funktionsvariation.¹¹ För att tillgodose denna gruppens behov är det viktigt att fritidskortet även fungerar för sällan- eller ickeanvändare av internet och kompletteras med manuella processer om dessa personer inte ska stängas ute.

Barn och unga är som sagt aktiva aktörer som engagerar sig kring sina intressen på olika sätt. De flesta barn har från en allt tidigare ålder blivit självständiga ekonomiska aktörer i och med att banker har tagit bort den nedre åldersgränsen för bankkort och mobilt bank-id. Redan 2019 låg användningen av betaltjänsten Swish bland befolkningen över 12 år på 78 procent.¹² Enligt statistik för juni 2022 hade 95 procent av personer inom åldrarna 15 till 65 installerat appen i sin mobil.¹³ Detta tyder på att vissa barn och unga har intresset, motivationen och förutsättningarna för att använda en digitaltjänst för fritidskort, förutsatt att tjänsten är utformad utifrån deras behov.

¹⁰ Internetstiftelsen (2021) Svenskarna och internet: Digitalt utanförskap 2020 Q1
<https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/digitalt-utanforskap-2020/internetutveckling-och-uppkoppling/>

¹¹ Ibid.

¹² Internetstiftelsen (2019) Svenskarna och Internet 2019, kapitel 3 Mobilt BankID och Swish ökar,
<https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2019/banktjanster-och-handel/nastan-80-procent-av-befolkningen-anvander-swish/>

¹³ Getswish AB (2022) Historisk milstolpe för Swish - nu fler än 8 miljoner användare,
<https://www.swish.nu/nyhetsrum/nyheter/swish-har-natt-milstolpen-8-miljoner-anvandare>

2.2.3 Utförarorganisationer och dess förutsättningar

I arbetet är det MUCF och Kulturrådets uppdrag att ta fram förslag på vilka kriterier som utförarorganisation och fritidsaktiviteter ska uppfylla och som därmed styr vilka organisationer som blir aktuella för fritidskortet.

I uppdraget framgår att det i ett första steg ska inkluderas organisationer inom Sveriges Riksidrottsförbund och Svenskt Friluftsliv, barn- och ungdomsorganisationer som har beviljats bidrag från MUCF samt fritidsverksamhet som får bidrag från kommunen eller utför verksamhet på uppdrag av från kommuner eller regioner.

En stor del av dessa organisationer drivs idag i form av ideella föreningar, men det finns också andra företagsformer och kommunala verksamheter. Det innebär att en stor del av utförarorganisationerna som kommer uppfylla kriterierna för fritidskort drivs ideellt och är beroende av obetalda ledares, föräldrars och barns engagemang och arbete.

Utifrån genomförd kartläggning och dialog framkommer att man är positiv till initiativet om ett statligt fritidskort men att man också ser utmaningar. Utförarorganisationerna lyfter att det är viktigt hur kortet lanseras och kommuniceras samt att det är mycket lätt att använda. De är tydliga med att lösning för fritidskort inte bör innebära någon form av merarbete eller ökad administration för utförorganisationerna. De lyfter också fram att det behövas satsningar på flera närliggande områden för att de önskade effekter med ett fritidskort ska nås, till exempel satsningar för att förstärka utbudet av fritidsaktiviteter och då framför allt i socioekonomiskt utsatta områden.

2.2.4 Utförarorganisationer och betalningar

En stor andel av utförarorganisationerna, och då framför allt ideella organisationer, har enklaste möjliga lösningar för betalning av avgifter. Historisk har det varit direktinbetalning till postgiro/bankgiro, men på senare tid även har kompletterats med Swish som nu uppges vara den mest använda betalmetoden på grund av låg kostnad, ingen fördröjning i överföring och enkelhet för medlemmarna.

Ett vanligt sätt för många mindre föreningar är att de informerar om avgifter och betalmetoder på sin hemsida eller på förtryckta inbetalningsavier där det framgår vilket belopp man ska betala och vilket meddelande som ska anges. Betalaren loggar in i sin internetbank eller Swish-appen och anger postgiro/bankgiro eller Swish-nummer, anger beloppet och barnets personnummer som meddelande i betalningen.

En växande andel föreningar har föreningssystem som används för information, medlemsregister, planering och registrering av närvaro. En del väljer också att använda systemet för fakturering och betalning.

Fakturering, betalfunktioner och bokföring kostar extra pengar och väljs i många fall bort av mindre föreningar med ideella ledare som sköter medlemshanteringen.

Större föreningar med många medlemmar, stor ekonomisk omsättning och anställd personal, använder i större utsträckning betalfunktionerna i föreningssystemen.

Föreningssystemen och dess leverantörer erbjuder flera varianter på betallösningar. Från den enklaste varianten där föreningssystemet genererar fakturor och skickas ut till medlemmarna till föreningssystem som på olika sätt kan kontrollera att betalningen är genomförd och i annat fall automatiskt skickar påminnelser. Det finns även betallösningar som påminner om webbshoppar eller självserviceportaler där medlemmarna loggar in med e-legitimation och kan genomföra direktbetalning av medlemskap och andra avgifter via olika digitala betalmetoder. Det finns även specialiserade föreningssystem som har olika funktioner för att till exempel betala för köplatser, bokning av lokaler och utrustning och så vidare.

Samtliga föreningssystem som har betallösningar använder olika kreditmarknadsbolag för att kunna erbjuda finansiella tjänster och betalningsmjukvara som integreras med föreningssystemet på ett sätt så att användaren har en upplevelse av att aldrig lämna föreningens eget system när betalningen genomförs. En trend ibland kreditmarknadsbolagen är att kunna erbjuda användning av ett klientmedelskonto dit betalningen går. Det innebär att föreningen inte behöver några extratjänst från banken vilket kan spara pengar.

3 Lösning för fritidskort

Utifrån de förutsättningar som är givna i uppdraget och de förutsättningar som framkommit hos målgruppen har E-hälsomyndigheten tagit fram ett antal principer som ska styra valet av lösning för fritidskort. Principerna redovisas nedan i kapitel 3.1.

E-hälsomyndigheten har sedan tagit fram ett antal lösningshypoteser och utvärderat hur de möter principerna. Målbilden är att den slutgiltiga lösningen

ska bygga på automatiserat beslutsfattande och att manuell hantering erbjuds som komplement för att säkerställa tillgänglighet hos samtliga målgrupper. Det innebär att den första versionen av fritidskorttjänsten sannolikt kommer att baseras på flera av lösningshypoteserna.

För samtliga hypoteser finns varierande grad av osäkerhet och utmaningar kommer att framträda i takt med att lösningarna detaljeras.

3.1 Principer som styr val av lösning för fritidskort

Med avstamp i de förutsättningar och behov som presenteras i kapitel 2 har E-hälsomyndigheten tagit fram sju principer som föreslås vara vägledande vid utformning och val av den digitala tjänsten för fritidskort.

Princip 1: Utgå ifrån barnets perspektiv

Lösningen ska utgå ifrån barn och ungas bästa. Deras behov, erfarenheter och perspektiv ska ligga till grund för lösningen.

Princip 2: Värna om integriteten

Så få personuppgifter som möjligt ska behandlas och spridningen av dessa ska minimeras.

Princip 3: Gör det enkelt för individer och organisationer

Lösningen ska vara enkel för individer och organisationer som ska använda den. Ytterligare administration hos organisationerna bör minimeras. Principen om enkelhet ska även gälla för individer och/eller organisationer med låg digitaliseringsgrad.

Princip 4: Undvik ekonomiska trösklar

Lösningen bör minimera inslag av utlägg som ersätts i efterhand, då detta kan vara en tröskel för att använda fritidskortet.

Princip 5: Säkerställ kostnadseffektivitet

Lösningen ska i så stor utsträckning som möjligt vara automatiserad. Kunskap, it-komponenter, organisatoriska strukturer och så vidare, ska i så stor utsträckning som möjligt återanvändas. Detta för att skapa en så kostnadseffektiv administration som möjligt.

Princip 6: Bygg in skydd och kontroll mot felaktig utbetalning

Lösningen ska utformas på ett sätt som minimerar riskerna för felaktiga utbetalningar avsiktligt eller oavsiktligt och därmed förhindra ekonomisk brottslighet.

Princip 7: Begränsa inte konkurrensen

Lösningen ska inte snedvrída eller hämma effektiv konkurrens mellan marknadsaktörer som erbjuder system för föreningsadministration.

3.2 Lösningshypoteser

E-hälsomyndigheten har tagit fram och utvärderat ett flertal lösningshypoteser. E-hälsomyndigheten gör bedömningen att det är för tidigt att slå fast en slutlig rekommendation men önskar lyfta fram hypotes 1 ”Fritidskort som betalmedel i digital tjänst” som ett huvudspår att arbeta vidare med. Nedan beskrivs denna lösningshypotes mer detaljerat och övriga hypoteser beskrivs i bilaga 2.

Enligt huvudspåret betalar vårdnadshavaren eller barnet för aktiviteterna via en digital tjänst som tillhandahålls av E-hälsomyndigheten. Via en webbsida eller app kopplad till den statliga fritidskortstjänsten kan vårdnadshavare eller barn betala avgifter och välja hur stort belopp från fritidskortet som ska användas. Täcker inte fritidskortet hela beloppet som ska betalas kan återstående belopp skjutas till med vanliga betalningsalternativ.

För att säkerställa att hela målgruppen kan ta del av fritidskortet ser E-hälsomyndigheten att huvudspåret behöva kompletteras med alternativ för de som inte kan eller vill använda den digitala lösningen. Den kompletterande lösningen gör det möjligt för vårdnadshavare och barn att redovisa utlägg i efterhand och därigenom erhålla ersättning från fritidskortet. De lösningshypoteser som E-hälsomyndigheten kommer att arbeta vidare med utifrån detta perspektiv beskrivs (lösningshypotes 2 och 3) i detalj i bilaga 2.

3.2.1 Lösningshypotes 1: Fritidskort som betalning i digital tjänst. Huvudspår

Lösningen bygger på att E-hälsomyndigheten tillhandahåller en digital fritidskortstjänst med en betallosning där fritidskortet kan användas som hel eller delbetalning av en faktura för godkända fritidsaktiviteter. Beloppet på fritidskortet kan ses som en digital plånbok. Fakturauppgifter, OCR-nummer, meddelanden och så vidare, matas in ungefär på samma sätt som i en internetbank och vårdnadshavare/barn väljer hur stort belopp som ska dras från den digitala plånboken. De kan sedan skjuta till återstående belopp med vanliga betalningsalternativ så som Swish eller bankkort.

E-hälsomyndigheten förmedlar sedan totalbeloppet enligt fakturan till utförarorganisationen.

Om det finns medel kvar på fritidskortet kan barnet eller vårdnadshavaren använda fritidskortet flera gånger, det vill säga till dess att saldot är slut.

I de fall avgifter hanteras via kommersiella föreningssystem (det är till exempel vanligt inom idrotten) integreras den digitala fritidskortstjänsten på så sätt att fritidskortet kan väljas som en betalningsmetod bland de andra metoder som erbjuds.

Genom denna lösning får inte utförarorganisationen kännedom om storleken på beloppet av fritidskortet.

Nedan illustreras fritidskortstjänsten utifrån användarperspektivet genom så kallade användarresor.

I den första användarresan betalar Lucas mamma Jasmina en pappersfaktura för Lukas terminsavgift till fotbollsklubben via fritidskortstjänsten. Fakturan är på totalt 700 kronor. Jasmina loggar in i fritidskortstjänsten och anger de uppgifter som behövs från fakturan. Jasmina väljer att använda 500 kronor från Lukas fritidskort och betalar resterande 200 kronor med Swish till fritidskortstjänsten som sedan betalar ut totalbeloppet 700 kronor till fotbollsklubben.

I tjänsten Fritidskort

 eHälsomyndigheten

Figur 3 - Användarresa för betalning i fritidskortstjänsten

I den andra användarresan betalar 16-åringen Mika själv en medlemsavgift via föreningens webbsida. Mika loggar in i gymnastikföreningens tjänst för betalning av avgiften. När avgiften på 700 kronor ska betalas väljer Mika fritidskortet som betalmedel och slussas då vidare till fritidskortstjänsten.

Avgiften är på 700 kronor och Mika väljer att använda 500 kronor från fritidskortet och betalar resterande 200 kronor med Swish till fritidskortstjänsten som sedan betalar ut totalbeloppet om 700 kronor till gymnastikföreningen.

Uthopp till tjänsten Fritidskort

Figur 4 - Användarresa för betalning med uthopp från föreningens betalsystem till fritidskortstjänsten.

E-hälsomyndigheten ser att en grundförutsättning för användandet av fritidskortstjänsten är att en del av eller hela beloppet som betalas ut till utförarorganisationen består av belopp från fritidskortet.

Myndigheten ser detta lösningsförslag som huvudspår i dagsläget eftersom det uppfyller flera av de principer som satts upp, så som;

- Integriteten bibehålls och utförarorganisation behöver inte få reda på om individen har ett högre belopp att använda.
- Individen behöver inte göra ett utlägg.
- Ingen ökad administration hos organisationerna. De får en betalning på samma sätt som idag.
- Organisationerna kan fortsatt använda befintliga betalningstjänster.

Givet ovanstående kommer E-hälsomyndigheten att gå vidare med en fördjupad genomförbarhetsanalys där bland annat följande frågeställningar kommer att belysas:

- Hur kan inbetalningsfunktionen utformas för att hålla nere komplexitet och kostnad, till exempel vad gäller avgifter för inbetalningstransaktioner?

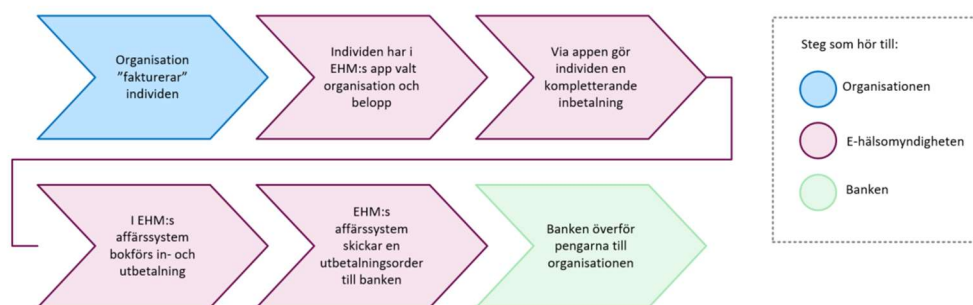
- I vilken utsträckning behöver befintliga betaltjänster integreras med fritidskortstjänsten?
- Hur kan konkurrenspåverkan, avseende betaltjänsteleverantörer och föreningsadministrativa leverantörer, undvikas?

Detaljerings av betalflödet

Det grundläggande betalflödet i huvudspåret är att fritidskortet används som betalmedel för avgiften (se användarresan i kapitel 3.2.1 och figur 5 nedan) och räcker inte fritidskortet för hela summan som aktiviteten kostar lägger individen till det överskjutande beloppet via en inbetalning till E-hälsomyndigheten.

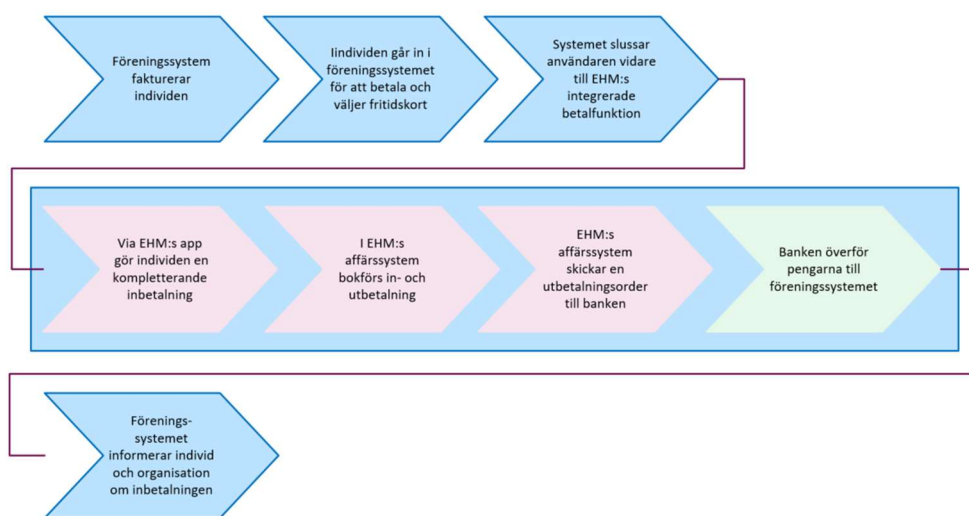
Det överskjutande beloppet behöver kunna betalas in med olika betalmetoder så som kortbetalning eller Swish. Därefter bokförs in- och utbetalning i E-hälsomyndighetens system och en utbetalning görs till föreningen på hela beloppet.

På detta sätt värnas individens integritet genom att uppgiften om vilket belopp barnet har på sitt fritidskort inte röjs för föreningen.

Figur 5 - Det grundläggande betalflödet där individen använder fritidskortstjänsten för att betala sin faktura för en aktivitet och använder hela eller del av beloppet på fritidskortet som betalning.

I det alternativa användarflödet, där ett uthopp sker från ett föreningssystem, överför inte E-hälsomyndigheten totalbeloppet till föreningen utan det hanteras via det föreningssystem som uthoppet sker ifrån.

Figur 6 - Alternativt flöde där en individ betalar sin faktura i föreningens "normala tjänst" för betalning men slussas vidare till fritidskortstjänsten om hen vill använda fritidskortet.

Medlen som används som belopp på fritidskortet klassas ur redovisningssynpunkt som transfereringsverksamhet. Enligt den statliga betalningsmodellen så finansieras utbetalningar av transfereringar generellt genom så kallade sakanslag via icke-räntebärande konto som förs i Riksbanken. En förutsättning för effektiv hantering är att kompletterande belopp från individ/vårdnadshavare utbetalas från samma konto som beloppet på fritidskortet.

Betalflödet kommer att behöva utredas vidare och frågor som konkurrensneutralitet gentemot befintliga betallosningar som föreningar använder, betalmetoder, kostnadseffektivitet etcetera, kommer behöva klarläggas.

3.2.2 Utvärdering av lösningshypoteser mot principerna

Nedan tabell summerar de lösningshypoteser som E-hälsomyndigheten har utvärderat utifrån de principer som satts upp i 3.1.

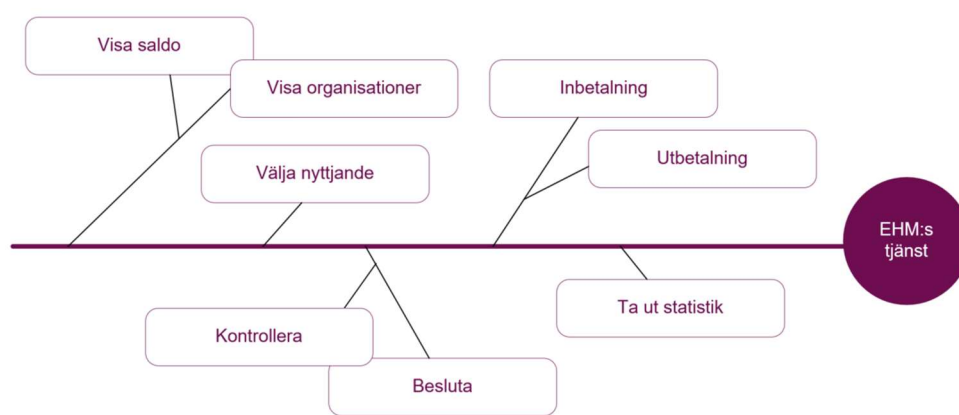
Lösningshypotes 1 detaljeras ovan. Övriga hypoteser beskrivs i bilaga 2.

	Integritet	Enkelhet	Ekonomiska trösklar	Kostnads- effektivitet	Kontroll	
Fritidskort som betalmedel i digital tjänst	✓	✓	✓		✓	Huvudspår
Individen redovisar utlägg och utbetalning sker i efterhand		✓	✗			Kompletterande hypoteser att arbeta vidare med
Återbetalning till individen baserad på automatiserad redovisning från organisationen	✓		✗		✓	
Bidraget betalas ut till individen i förskott	✓	✓	✓		✗	Förkastade hypoteser
Barnet använder bidraget via personlig kupong	✗	✗	✓	✗		
Organisationen reducerar avgift och ansöker om ersättning på uppdrag av individen	✗	✗	✓	✗	✗	

Figur 7 - Grön/bock= Principen uppfylls helt eller till stor del, Röd/kryss=Principen uppfylls ej, Vit= Principen går ej att utvärdera i nuläget.

3.3 Funktioner som behövs i tjänsten fritidskort

I det här avsnittet beskrivs ett antal funktioner som idag är identifierade som nödvändiga för fritidskortstjänsten, oavsett val av lösning. Den fortsatta utredningen kommer att klarlägga om ytterligare funktioner behövs.

Figur 8 - Illustration som visar funktioner i fritidskortstjänsten

Visa saldo

Barn och vårdnadshavare behöver kunna se aktuellt saldo för att kunna avgöra hur fritidskortet ska nyttjas. Även handläggare på myndigheten behöver ha åtkomst till saldot i samband med ärendehantering.

Visa organisationer

Barn och vårdnadshavare behöver kunna se aktuell lista över organisationer som uppfyller fastslagna kriterier för att kunna avgöra hur fritidskortet ska nyttjas. Även handläggare på myndigheten behöver ha tillgång till informationen i samband med ärendehantering. Sannolikt finns även informationsbehov hos utförarorganisationerna.

Välja nyttjande

Barn och vårdnadshavare behöver kunna välja hur fritidskortet ska nyttjas (till vilken aktivitet, vilket belopp och så vidare).

Kontrollera

E-hälsomyndighetens tjänst behöver på ett maskinellt sätt kunna kontrollera/validera barn och organisationer utifrån uppsatta kriterier.

Eventuellt behöver handläggare på myndigheten kunna validera manuellt inmatad information.

Besluta

Tjänsten behöver innehålla logik för att fatta automatiserade beslut. Handläggare på myndigheten behöver också kunna registrera beslut manuellt.

Inbetalning

Tjänsten kan behöva tillhandahålla betalningsfunktioner för kompletterande inbetalningar eftersom fritidskortet i vissa fall endast täcker en del av avgiften (se lösningshypoteser nedan).

Utbetalning

Tjänsten behöver kunna hantera utbetalningar. Beroende på lösning kan utbetalning göras till individ och/eller förening (se lösningshypoteser).

Ta ut statistik

Det ska finnas funktionalitet för att sammanställa och tillgängliggöra statistik för uppföljning. Statistiken ska kunna användas hos E-hälsomyndigheten men även delas med externa aktörer såsom Folkhälsomyndigheten. På sikt kan det även bli aktuellt att dela aggregerad statistik som öppna data.

Övrig funktionalitet

Det kommer även att finnas behov av en rad administrativa funktioner, t.ex. för att möjliggöra rättning vid felhantering. Administratörer behöver också kunna agera på uppdrag åt den enskilde eller en förening när så behövs.

I förlängningen ska kommuner också kunna addera belopp på fritidskortet. E-hälsomyndigheten ser inte att den första versionen av tjänsten kommer att omfatta denna funktionalitet, men lösningen ska vara förberedd för att tillgodose detta behov på sikt.

4 Förmågor och informationsbehov

I detta kapitel beskrivs förmågor och information som behövs för att en lösning för fritidskort ska kunna realiserar. Detta är den första analysen av förmågor och vidare utredning behöver genomföras under uppdragets gång.

4.1 Övergripande verksamhetsförmågor

E-hälsomyndigheten har identifierat 14 övergripande verksamhetsförmågor som behöver finnas på plats för att fritidskortet ska bli en realitet i sin helhet. I det fortsatta arbetet kommer det bli klarare hur verksamhetsförmågorna ska användas för att uppnå önskat värde.

4.1.1 Användarsupport

Barn, vårdnadshavare, representanter för föreningar eller andra behöver kunna kontakta ansvarig myndighet för hantering av problem och fel, men också för frågor om tjänsten eller fritidskort i stort. Automatiserade flöden, till exempel via en chatbot, används när så är lämpligt.

4.1.2 Automatiserat beslutsfattande

För att uppnå kostnadseffektivitet behöver beslut kunna fattas maskinellt utan att en enskild befattningshavare på myndigheten tar någon aktiv del. Förmågan inkluderar automatisk kontroll utifrån tydliga regelverk. Eventuellt behöver förmågan också inkludera delgivning av beslut, digitalt eller via post.

4.1.3 Betalningshantering

Det behöver finnas en förmåga att hantera inbetalningar och utbetalningar. Att utföra återbetalningar till barn/vårdnadshavare kan bli aktuellt, till exempel om en utbetalning till en organisation av någon anledning har misslyckats. Utifrån integritetsprincipen bör utbetalningar till organisationer kunna utföras utan att röja nivån av ekonomiskt stöd.

4.1.4 Delning av information

Det behöver finnas förutsättningar för att kunna dela information, i första hand mellan utpekade myndigheter. Försäkringskassan kommer exempelvis att förse E-hälsomyndigheten med uppgifter om barn och Folkhälsomyndigheten har behov av statistik som möjliggör uppföljning. Relevanta uppgiftsskyldigheter och sekretessbrytande bestämmelser behöver därmed finnas på plats.

4.1.5 Handläggning av överklagan

Det behöver finnas en förmåga att hantera överklaganden. Vilka beslut som kommer att kunna överklagas beror på hur lösningen och regelverket utformas, se vidare under kapitel 5 Rättsliga förutsättningar.

4.1.6 Informationshantering

Det behöver finnas en förmåga att livscykelhantera informationstillgångar från skapande till arkivering och radering (rensning och gallring). Information ska kunna skapas/samlas in/ändras, struktureras och i aktuella fall omvandlas till maskinläsbara format. Förmågan omfattar tilldelning av ägarskap och eventuellt personuppgiftsansvar samt systematisk värdering och klassificering av information. Adekvata säkerhetsåtgärder, utifrån informationsklassificeringen, behöver kunna vidtas.

I de fall register etableras, behöver den här förmågan finnas på plats hos den/de aktörer som får ansvar för informationsinnehåll.

4.1.7 Integrationsstöd

Om en digital tjänst ska kunna användas av externa system, exempelvis om E-hälsomyndighetens tjänst ska integreras med föreningssystem, behöver tekniska gränssnitt (API: er) etableras och förvaltas. För att en extern aktör ska kunna integrera sitt/sina system behöver det även finnas stöd i form av dokumentation, instruktioner och avtal.

4.1.8 Kommunikation

Förmågan att kommunicera kommer ha stor effekt på hur väl satsningen på fritidskort för barn och unga faller ut. Den kommunikationsstrategi som arbetas fram kommer att ställa mer specifika krav på vad denna förmåga ska klara av.

4.1.9 Kontrollfunktion

En kontrollfunktion behöver bland annat ha förmåga att:

- maskinellt analysera beteenden och mönster för att hitta felaktigheter
- utifrån urval utreda riskobjekt
- genomföra kontrollaktiviteter, till exempel granska organisationers verksamhet
- hantera återkrav/fordringar.

För att möjliggöra kontroll krävs utredningsbefogenheter och tillgång till relevant information, exempelvis ekonomiska transaktioner. Sannolikt krävs även samverkan mellan myndigheter. Det behöver finnas rättsliga förutsättningar se mer under 5.2.

4.1.10 Manuell handläggning av ansökan

För att kunna hantera ansökningar från individer som inte har möjlighet att använda en digital lösning (till exempel vid avsaknad av e-legitimation) eller om en individ inkommer med begäran om utbetalning i efterhand, behöver en manuell handläggningsförmåga finnas.

4.1.11 Produktutveckling

För utveckling av den digitala tjänsten behöver det finnas en förmåga att kontinuerligt hantera arkitektur, krav, systemutveckling, testning och release.

4.1.12 Regelverkshantering (kriterier)

Det behöver finnas en förmåga att ta fram, besluta om, följa upp och förbättra verksamhetsregler. Exempel på verksamhetsregler är de kriterier som ska gälla för urval av barn och utförarorganisationer.

4.1.13 Samverkan

Mot bakgrund av att fritidskortet berör ett flertal myndigheter och organisationer behövs effektiva strukturer för samverkan och dialog.

I det fortsatta arbetet med att förbereda och införa ett fritidskort för barn och unga är dialog och samverkan med målgrupperna avgörande för hur framgångsrikt arbetet blir.

4.1.14 Uppföljning

Det behöver finnas en förmåga att följa upp fritidskortet utifrån olika perspektiv. Exempelvis ska effekter på folkhälsan för barn och unga utvärderas enligt den modell som Folkhälsomyndigheten föreslår.

Möjligheterna till uppföljning påverkas av vilka informationsmängder som kommer att hanteras.

4.2 Informationsbehov

Nedan beskrivs de övergripande informationsbehov som identifierats för att fritidskortet ska kunna realiseras.

4.2.1 Information för att bedöma om utförarorganisationer uppfyller uppsatta kriterier

För att kunna använda fritidskortet som betalning för en aktivitet behöver utförarorganisationen uppfylla vissa kriterier. Den eller de aktörer som ska ansvara för att bedöma utförarorganisationer utifrån uppsatta kriterier behöver ha tillgång till relevant information som underlag för beslut.

För att undvika manuella processer med enskilda bedömningar är det viktigt att informationen kommer från källor av god kvalitet och som innehåller data i strukturerat och maskinläsbart format.

4.2.2 Samlad information över utförarorganisationer som uppfyller uppsatta kriterier

Det behövs en lista över de utförarorganisationer som är godkända. Det behövs bland annat för att kunna identifiera och utföra automatiska kontroller i samband med användandet av fritidskortet. E-hälsomyndigheten gör bedömningen att ett nytt organisationsregister behöver etableras. För ett sådant register krävs teknisk infrastruktur, men även förvaltning av informationsinnehållet. Att upprätthålla god informationskvalitet är centralt för att möta behoven.

Vilken eller vilka aktörer som ska äga informationsinnehållet i registret behöver klargöras. E-hälsomyndigheten ser det som lämpligt att informationsinnehållet och regelverket hanteras av en annan myndighet närmare målgruppen.

4.2.3 Information för att bedöma vilka barn som är berättigade till fritidskort och vilket belopp kortet ska ha

För att kunna göra en bedömning av hur stort beloppet ska vara på fritidskortet, för ett enskilt barn, behöver E-hälsomyndighetens tjänst få tillgång till information om barn och vårdnadshavare, samt sådan information som ligger till grund för beloppet på fritidskortet.

Om beloppet ska grundas på om hushållet erhållit bostadsbidrag behöver tjänsten således tillgång till maskinläsbar information om bostadsbidragsbeslut.

Om andra kriterier än bostadsbidrag ska ligga till grund för beloppet på fritidskortet behöver en förnyad analys genomföras.

4.2.4 Hur fritidskortet har nyttjats och vilka beslut som tagits

E-hälsomyndighetens tjänst behöver hålla information om tillgängliga belopp för respektive barn och vad fritidskortet har nyttjats till. Tjänsten behöver också föra historik över önskat nyttjande som av någon anledning inte godkänts.

Information om nyttjande och beslut kommer att skapas av den digitala tjänsten och ansvaret för informationen bör därför ligga hos E-hälsomyndigheten. Relevanta uppgifter ska kunna delas med Folkhälsomyndigheten för uppföljning. Vilka övriga aktörer som eventuellt ska ha åtkomst till informationen behöver utredas vidare.

4.2.5 Information som möjliggör utbetalningar

E-hälsomyndighetens tjänst kommer betala ut medel och hantera andra aktiviteter kopplade till ekonomiska betalningar. Tjänsten behöver därmed ha tillgång till uppgifter om betalningar, betalningsmottagare och liknande.

4.2.6 Information som möjliggör kontroll

För att möjliggöra kontroll behöver ansvarig myndighet tillgång till relevant information om utförarorganisationer och de individer som nyttjar fritidskortet, samt annan information som kan användas till dataanalys för att identifiera bedrägligt användande eller felanvändning av fritidskortet. Vilka informationsmängder som kan bli aktuella behöver utredas vidare men det kan exempelvis handla om verksamhetens ekonomiska situation, huvudmän, ekonomiska transaktioner etcetera.

4.3 Summering förmågor och informationsbehov

En förutsättning, oavsett lösning, är att ett register med utförarorganisationer etableras. E-hälsomyndigheten har goda förutsättningar för att kunna tillhandahålla den tekniska infrastrukturen för ett sådant register, men ansvaret för informationsinnehållet bör ligga hos en organisation som står närmare målgruppen.

I avsnittet diskuteras även organisatoriska förutsättningar som behöver finnas på plats för att fritidskortet ska kunna realiseras. Överlag är det givet vilken aktör som bör ansvara för vilken/vilka delar, men i vissa fall finns behov av tydligare direktiv. Exempelvis behöver det tydliggöras vilken/vilka aktörer som ska ansvara för förvaltningen av centrala verksamhetsregler kopplade till utförarorganisationer, aktiviteter och avgifter.

5 Rättsliga förutsättningar

5.1 Sammanfattning rättsliga förutsättningar

I detta avsnitt redovisar E-hälsomyndigheten sin bedömning av vilka rättsliga förutsättningar som krävs. Ett regelverk för fritidskort behöver tas fram och för E-hälsomyndighetens del behöver uppdraget att tillhandahålla tjänsten framgå av myndighetens instruktion. Regelverket behöver ange förutsättningarna för att få fritidskort, för godkännande av utförarorganisationer och aktiviteter samt för kontroll. Vidare behövs reglering av personuppgiftsbehandlingen. Det behöver särskilt beaktas att fritidskortet avser barn och att det kommer att omfatta känsliga personuppgifter. Vidare behöver det finnas stöd för att hålla nödvändiga register och reglering av vem som är personuppgiftsansvarig för dessa register. Slutligen behövs bestämmelser om sekretess och uppgiftsskyldighet.

Differentieringen av fritidskortet, det vill säga att barn som ingår i hushåll som har mottagit bostadsbidrag får ett större belopp, medför krav på skyddsåtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Vidare innebär differentieringen att sekretessbelagda uppgifter om att någon fått bostadsbidrag kan komma att delas.

Utgångspunkter för den nya regleringen bör enligt E-hälsomyndighetens mening vara att personlig integritet och sekretess säkras. En annan utgångspunkt bör vara att regleringen av fritidskortet ska vara flexibel så att fritidskortet kan utvecklas och anpassas efter nya förutsättningar och behov. Beträffande tiden för genomförande behöver det beaktas att E-hälsomyndigheten innan tjänsten börjar användas ska genomföra en konsekvensbedömning avseende dataskydd. Eftersom detta inbegriper barn behöver även en barnkonsekvensanalys genomföras.

5.2 Rätten till fritidskort och handläggning

5.2.1 Automatiserat beslutsfattande

E-hälsomyndigheten bedömer att den digitala tjänsten bland annat behöver möjliggöra beslut avseende storleken på mottagarens fritidskort samt att detta används till godkänd förening och aktivitet. För att möjliggöra en kostnadseffektiv digital tjänst som innefattar handläggning och beslut samt

utbetalning, krävs att regelverket är tydligt när det gäller beloppet på fritidskortet och hur detta får användas.

Utgångspunkten är att fritidskortet ska vara en digital tjänst. Av effektivitetsskäl behöver E-hälsomyndigheten kunna fatta automatiserade beslut. Av 28 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att en myndighet kan fatta beslut automatiserat. Med automatiserade beslut avses beslut som fattas maskinellt utan att en enskild befattningshavare på myndigheten tar någon aktiv del i själva beslutsfattandet i det enskilda fallet.¹⁴

Automatiserat beslutsfattande förutsätter att beslutet kan fattas på objektiva grunder utan en skönsmässig bedömning. Ett automatiserat beslut är exempelvis inte möjligt om det krävs en individualiserade beslutsmotivering eller om ett ärende behöver utredas av en handläggare.¹⁵ Vid framtagande av regleringen för fritidskort är alltså möjligheten att fatta ett automatiserat beslut beroende av att kriterierna för att erhålla fritidskort är tydliga och inte medför någon skönsmässig bedömning.

5.2.2 Förutsättningar för att få fritidskort – behov av klargöranden

I uppdraget anges att fritidskortet ska omfatta alla barn i åldrarna 8–16 år. Regelverket behöver tydliggöra vilka barn som ska ha rätt till fritidskort, till exempel om person- och samordningsnummer är en förutsättning för att få fritidskortet. Vidare behöver tydliggöras om fritidskort ska utgå från det år barnet fyller åtta år till det år det fyller 16 år eller om barnet ska ha fyllt åtta respektive 16 år. E-hälsomyndigheten bedömer att fritidskort bör utgå från det år barnet fyller år och att det inte ska krävas att barnet har fyllt år vid tidpunkten för ansökan.

Inför det fortsatta arbetet med framtagande av tjänsten behöver det bestämmas vem som är part i ärende om fritidskort. E-hälsomyndigheten bedömer att det förvaltningsrättslig bör vara barnet som är part eftersom fritidskortet riktar sig till barnet. Dock bör barn som utgångspunkt inte vara föremål för automatiskt beslutsfattande inbegripet profilering enligt EU:s dataskyddsförordning¹⁶, se mer om detta i avsnitt 5.3.3 nedan. Det kan därför vara lämpligt att utreda om det är möjligt att vårdnadshavarna kan anses vara part. Det behöver tydliggöras om barnet ska kunna agera självständigt i

¹⁴ Prop. 2016/17:180, *En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag*, s. 315.

¹⁵ Prop. 2019/20:196, *Ändrade regler för taxering av lanbruksenheter och för automatiserat beslutsfattande vid fastighetstaxeringen*, s. 34.

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

förhållande till vårdnadshavaren och det bör därför av regleringen framgå från vilken ålder barnet kan agera själv.

Vad gäller rätten till det högre beloppet har E-hälsomyndigheten utifrån uppdragsbeskrivningen, utgått från att det högre beloppet ska lämnas till barn i hushåll som erhållit bostadsbidrag. Om urvalet ska göras utifrån ytterligare eller andra grunder behöver detta tydliggöras i regelverket. Rätten till det högre beloppet kommer utgå från vårdnadshavarens mottagande av bostadsbidrag. E-hälsomyndigheten ska inte behöva hämta in andra uppgifter utöver de uppgifter som myndigheten ska få från Försäkringskassan för att kunna fatta beslut om fritidskortets belopp.

Försäkringskassan fattar först ett preliminärt beslut om bostadsbidrag och året därefter fattas ett slutligt beslut. Det behöver anges i regleringen vilket av dessa beslut som ska ligga till grund för fritidskortets belopp. I det arbetet behöver beaktas vad som ska gälla om bostadsbidrag återkrävs, om bara en förälder har bostadsbidrag vid delad vårdnad, om barnet inte bor hos sina vårdnadshavare eller om den vårdnadshavare som uppbar bostadsbidrag året innan, inte längre är vårdnadshavare. Återkravsprocesser hänförliga till dessa typer av omständigheter bör i möjligaste mån undvikas.

5.2.3 Utförarorganisationer och aktiviteter

För att göra den digitala tjänsten effektiv och förutsebar bedömer E-hälsomyndigheten att organisationer och aktiviteter behöver godkännas i förväg. På så sätt blir det tydligt för barnet och/eller vårdnadshavaren att denne väljer en organisation och aktivitet som uppfyller uppställda kriterier. E-hälsomyndigheten anser att det behöver vara en egen process att godkänna organisationer utifrån uppställda kriterier. Detta innefattar en egen handlägningsprocess som utmynnar i ett beslut om organisationen uppfyller kriterierna. I detta sammanhang behöver kommande utredning även ta ställning möjligheterna för en organisation att överklaga ett avslagsbeslut. Även här gäller det att kriterierna är tydliga och inte kräver någon skönsmässig bedömning för att handläggningen ska kunna ske automatiserat och vara enkel för organisationer. Vidare kommer det att finnas ett behov av att föra ett register över de organisationer som uppfyller kriterierna. Regelverket behöver även ange vilken eller vilka myndigheter eller aktörer som ska ansvara för processen, vara registerhållare och utöva tillsyn/kontroll. Regleringen behöver dessutom möjliggöra uppgiftslämnande i denna del mellan inblandade myndigheter och aktörer.

Det skulle kunna övervägas om den eller de myndigheter som ansvarar för ett register och framtagande av kriterier för godkännande av organisationer och aktiviteter ska få en föreskriftsrätt för att möjliggöra ett flexibelt regelverk som möjliggör att ytterligare organisationer och aktiviteter kan komma ifråga framöver.

5.2.4 Utbetalning av fritidskort

Enligt uppdraget ska fritidskortet endast kunna användas för sådana fritidsaktiviteter som framgår av uppdraget. Det är dock inte angett om utbetalning ska göras till barnet, vårdnadshavare eller organisation. Det behöver därför framgå av regelverket. Detta är även beroende av lösning, se de lösningshypoteser som redovisats i avsnitt 3.2.

Beträffande hypotes 1 som redovisas i avsnitt 3.2 och som innebär att myndigheten förmedlar beloppet på fritidskortet tillsammans med individens eventuella egna inbetalning till organisationen, kvarstår flera frågor att utreda. Lösningen utgår från att E-hälsomyndigheten ska betala barnets totala belopp för aktiviteten till utförarorganisationen i syfte att undvika att organisationen får kännedom om vilka barn som finns i hushåll som har bostadsbidrag. Om kostnaden för aktiviteten överstiger barnets fritidskort behöver barnet eller vårdnadshavaren göra en kompletterande betalning till E-hälsomyndigheten innan myndigheten betalar ut hela beloppet till utförarorganisationen. Denna lösning behöver dock utredas närmare utifrån lagen (2010:751) om betaltjänster och om det är en uppgift som är lämplig för en myndighet. Det behöver även utredas om det finns konkurrensrättsliga hinder.

E-hälsomyndigheten bedömer initialt att dessa regelverk inte bör utgöra hinder om det tydligt framgår av regelverket att myndigheten ska betala ut fritidskortet och ta emot och vidareförmedla den kompletterande betalningen från vårdnadshavaren. Stöd behöver även finnas för att möjliggöra för E-hälsomyndigheten att inte förmedla fritidskortet till utförarorganisationen och återbetala eventuellt inbetalt belopp om vårdnadshavaren inte betalat in fullt belopp till myndigheten. En förutsättning för nyttjande av E-hälsomyndighetens tjänst för inbetalning måste vara att fritidskortet ska användas helt eller delvis som betalning.

5.2.5 Överklaganden och felhantering

E-hälsomyndigheten ser att det kan uppkomma flera situationer där en mottagare anser sig ha fått ett felaktigt beslut. Exempelvis kan tänkas att mottagaren anser att beslutat belopp är för lågt av någon anledning. Ett annat

exempel kan vara att föreningen som mottagaren vill använda fritidskortet hos inte finns med i listan. Även en utförarorganisation kan tänkas överklaga ett beslut om att den inte uppfyller kriterierna för att bli godkänd eller om den inte längre uppfyller kriterierna eller missköter sig och därmed tas bort från listan.

I uppdraget anges att kontrollfunktioner ska finnas och här behöver regelverket tydliggöra hur sådana kontroller ska göras och vilka åtgärder som beslutande myndighet eller organisation ska kunna vidta, både i förhållande till mottagaren och utförarorganisationer. Det behöver tydliggöras om det ska göras generella kontroller och uppföljningar eller om kontroller endast ska göras vid misstanke om fusk. Vidare behöver regelverket möjliggöra utbyte av information mellan inblandade aktörer. Regelverket behöver även ange hur organisationer som har rättsliga eller ekonomiska problem, eller inte längre uppfyller ställda kriterier ska hanteras. Det behöver vidare framgå att personuppgifter får behandlas för ändamålet att kontrollera och utreda eventuellt fusk.

Regelverket behöver vidare klargöra om krav på återbetalning av felaktigt utbetalda fritidskort ska kunna göras och hur detta ska hanteras. En omständighet som behöver beaktas är att beloppet är tänkt att betalas ut till utförarorganisationerna men att felaktigheten kan vara hänförlig till mottagaren av fritidskortet, exempelvis om bostadsbidrag ska återbetalas och det medför att fritidskortets belopp ska ändras. En annan omständighet som behöver beaktas är att en utförarorganisation kan ha orsakat felaktigheten. Regelverket behöver därför tydliggöra hur sådana situationer ska hanteras.

5.3 Register och behandling av personuppgifter

5.3.1 Särskilt om behandling av barns personuppgifter

Fritidskortet förutsätter att personuppgifter som rör barn kommer att behöva behandlas. Enligt EU:s dataskyddsförordning är barns personuppgifter särskilt skyddsvärda, eftersom barn kan vara mindre medvetna om berörda risker, följder och skyddsåtgärder samt om sina rättigheter när det gäller behandling av personuppgifter.¹⁷

¹⁷ Skäl 38 dataskyddsförordningen.

5.3.2 Känsliga personuppgifter kan bli föremål för behandling

Fritidskortet ska enligt uppdraget ge barn ökad tillgång till idrott, kultur, friluftsliv och annat föreningsliv. Om namn på de föreningar och aktiviteter som barnet väljer ska framgå av registreringen kan känsliga personuppgifter komma att behandlas.¹⁸ Exempel på detta är om föreningens namn innehåller något som kan avslöja religion eller sjukdom. Behandling av känsliga personuppgifter är som utgångspunkt förbjuden, men dataskyddsförordningen anger vissa undantag från detta, bland annat om det är tillåtet i en medlemsstats nationella rätt. Behandlingen ska då stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.¹⁹ Detta behöver beaktas i regleringen avseende fritidskortet och det behöver av regleringen framgå att E-hälsomyndigheten får behandla sådana känsliga personuppgifter.

5.3.3 Automatiserat beslutsfattande och profilering kräver skyddsåtgärder

Differentieringen av fritidskortet, tillsammans med ett automatiskt beslutsfattande, kan innebära att det blir fråga om profilering i dataskyddsförordningens mening. Med profilering menas automatisk behandling av personuppgifter som består i att dessa personuppgifter används för att bedöma vissa personliga egenskaper hos en fysisk person. Det är bland annat för att analysera eller förutsäga en persons ekonomiska situation, hälsa, personliga preferenser, intressen, vistelseort eller förflyttningar.

Automatiserade beslut inbegripet profilering är enligt dataskyddsförordningen som huvudregel inte tillåtna.²⁰ Det är dock möjligt med automatiserade beslut, inbegripet profilering, om en medlemsstats nationella rätt tillåter det och fastställer lämpliga skyddsåtgärder för den registrerades rättigheter, friheter och berättigade intressen.²¹ När det gäller barn anges i skäl 71 till dataskyddsförordningen att automatiserade beslut inbegripet profilering inte ska tillämpas för dem. Skrivningen i skäl 71 innebär dock inte något förbud. I de riktlinjer som har tagits fram av Europeiska dataskyddsstyrelsen, rekommenderas att automatiskt beslutsfattande och profilering som

¹⁸ Artikel 9.1 i dataskyddsförordningen och 3 kap. 1 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

¹⁹ Artikel 9.1 och 9.2 g dataskyddsförordningen.

²⁰ Artikel 22.1 dataskyddsförordningen.

²¹ Artikel 22.2 b dataskyddsförordningen.

huvudregel inte ska användas för barn.²² I vissa fall, exempelvis för att skydda barns välbefinnande, kan det ändå vara nödvändigt enligt riktlinjerna. De skyddsåtgärder som ska vidtas måste i så fall vara anpassade för barn. Detta behöver beaktas i regleringen av fritidskort genom tydliga skyddsåtgärder. Sådana skyddsåtgärder är information till den registrerade och rätt till mänskligt ingripande, rätt att framföra sina synpunkter, att få en förklaring till det beslut som fattas och att överklaga beslutet.

Som E-hälsomyndigheten har redogjort för ovan kan fritidskortet även medföra behandling av känsliga personuppgifter. Automatiserat beslutsfattande och profilering baserat på särskilda kategorier av personuppgifter bör enligt dataskyddsförordningen endast tillåtas under särskilda villkor, vilket behöver beaktas vid regleringen.²³

De ovan angivna omständigheterna innebär var för sig ett intrång i integriteten, vilket ställer krav på skyddsåtgärder. Omständigheterna och skyddsåtgärderna är sammanfattningsvis följande.

Omständighet	Skyddsåtgärder
Behandling av känsliga personuppgifter	Bestämmelser om åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.
Automatiserat beslutsfattande inbegripet profilering	Information till den registrerade och rätt till mänskligt ingripande, rätt att framföra sina synpunkter, rätt att få en förklaring till det beslut som fattas och att överklaga beslutet. Enligt riktlinjerna ska detta vara anpassat för barn.
Automatiserat beslutsfattande inbegripet profilering och behandling av känsliga uppgifter	Behandling bör inte vara oförenlig med det ursprungliga ändamålet och information till den registrerade.

²² Artikel 29-arbetsgruppen för uppgiftsskydd, *Riktlinjer om automatiserat individuellt beslutsfattande och profilering enligt förordning (EU) 2016/679*.

²³ Skäl 71 till dataskyddsförordningen.

5.3.4 Exempel på personuppgifter som kommer behöva behandlas

Vid tidpunkten för denna redovisning är alla ansvarsområden mellan inblandade aktörer ännu inte bestämda. Det är därför inte helt klart vilken personuppgiftsbehandling som respektive aktör ska ansvara för. Exempel på personuppgifter som E-hälsomyndigheten sannolikt kommer behöva behandla är följande.

- Barnet och vårdnadshavare eller annan legal företrädare (exempelvis personnummer, samordningsnummer eller annat sätt att identifiera person).
- Den valda föreningens namn kan avslöja barnets intressen, vilket kan vara en känslig personuppgift.
- Kontaktpersoner och dylikt relaterade till föreningar. Även detta kan vara känslig personuppgift om föreningens namn indikerar exempelvis religion eller sjukdom.

Det kan vara av intresse att ta del av gällande och föreslagen dataskyddsreglering för Försäkringskassan i ärenden om bostadsbidrag. Enligt gällande rätt får endast personuppgifter behandlas enligt angivna ändamål.²⁴ I lagrådsremissen om ny dataskyddsreglering för Försäkringskassan anges att socialförsäkringsbalken inte bör ange vilka personuppgifter som anses adekvata och relevanta att behandla. Skälet anges vara att bestämmelsen inte tillför någon begränsning utöver vad som följer av socialförsäkringsbalken i övrigt och av EU:s dataskyddsförordning. Det kan övervägas om liknande upplägg kan användas avseende fritidskortet. Det måste dock beaktas att fritidskortet riktar sig till barnet och inte vårdnadshavarna såsom bostadsbidraget gör, vilket kan motivera en tydligare reglering. Det kan även vara nödvändigt att begränsa att vissa känsliga personuppgifter inte får behandlas eller ska behandlas på visst sätt.

5.3.5 Rättslig grund och ändamål

EU:s dataskyddsförordning utgår från att varje behandling av personuppgifter ska vila på en rättslig grund. I detta fall kan den rättsliga grunden vara rättslig förpliktelse, en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. E-hälsomyndigheten blir personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför i register och i

²⁴ 114 kap. 11 och 14–16 §§ socialförsäkringsbalken (2010:110).

handläggningen. Personuppgiftsansvaret behöver regleras tydligt för alla inblandade aktörer.

Vid Försäkringskassans handläggning av bostadsbidrag får personuppgifter behandlas om det är nödvändigt för ett antal angivna ändamål, exempelvis handlägga ärenden, resultatredovisning, tillsyn och statistik.²⁵ En motsvarande regelteknik kan övervägas för den nya regleringen avseende E-hälsomyndigheten personuppgiftsbehandling rörande fritidskort. Det bör även innefatta behandling av personuppgifter för att fullgöra nödvändigt uppgiftslämnande.²⁶

5.3.6 Säkerhetsåtgärder

Med tanke på den typ av personuppgifter som kommer behandlas kan säkerhetsåtgärder behöva övervägas, exempelvis sökbegränsningar. Det är dock svårt att i nuläget bedöma vad som behöver tydliggöras i den rättsliga regleringen eftersom det beror på hur tjänsten för fritidskort kommer att utformas.

5.3.7 Gallring

Huvudregeln om lagringsminimering i dataskyddsförordningen innebär att personuppgifter inte får förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas.²⁷ För statistikändamål och forskning får personuppgifter bevaras under längre perioder. Vidare är enligt arkivlagen (1990:782) svenska myndigheter skyldiga att bevara sina allmänna handlingar, bland annat för forskningens behov.

Med beaktande av att fritidskortet ska gälla årligen bör uppgifterna kunna tas bort tidigast vid årsskiftet efter att medlen betalades ut. Har den enskilde avlidit bör personuppgifterna tas bort ur tjänsten senast ett år efter det att den registrerade har avlidit. Det är ännu oklart i vilken mån uppgifter behöver sparas för kontroll/tillsyn, statistikändamål och forskning och om det ska föranleda att E-hälsomyndigheten sparar uppgifterna längre tid än för ändamålet att handlägga och genomföra utbetalningar av fritidskort. Det kan därför övervägas om det är möjligt att anonymisera uppgifterna i syfte att

²⁵ 114 kap. 7 § 4 socialförsäkringsbalken och Socialdepartementet, Lagrådsremiss *En modern dataskyddsreglering på Socialförsäkringsområdet*.

²⁶ Jämför eSam, *En modern registerförfattning*, Promemoria, ES2022-06 angående utformning av ändamålsbestämmelser.

²⁷ Artikel 5 e dataskyddsförordningen.

minimera personuppgiftsbehandlingen. Därtill kan det finnas behov av att spara vissa uppgifter en längre tid utifrån regelverket om bokföring.

5.4 Sekretess och sekretessbrytande bestämmelser

Uppgift om vem som fått bostadsbidrag omfattas av sekretess hos Försäkringskassan. Differentieringen av fritidskortet innebär att uppgift om vem som har bostadsbidrag kan, beroende av val av lösning, komma att röjas till föreningar. Uppgiften, att en vårdnadshavare har bostadsbidrag, kan även spridas till barnet eller den andra vårdnadshavaren. Detta behöver beaktas vid framtagandet av regelverket.

Enligt 25 kap. 17 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL gäller sekretess hos E-hälsomyndigheten för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Huvudregeln är enligt bestämmelsen sekretess. I förarbetena till bestämmelsen anges att sekretessen enligt bestämmelsen gäller generellt hos myndigheten och är inte begränsad till viss registerföring eller annan form av verksamhet. De uppgifter om enskilda som kommer bli föremål för behandling genom fritidskortet kan därmed komma att omfattas av sekretess enligt 25 kap. 17 a § OSL. Det kan exempelvis omfatta beloppet på ett barns fritidskort och barnets val av förening och aktivitet.

Av 8 kap. 1 § OSL följer att en uppgift som är sekretessbelagd inte får röjas för enskilda eller för andra myndigheter, om inte annat anges i OSL eller i lag eller förordning som OSL hänvisar till. I fråga om sekretess mellan myndigheter anges i 10 kap. 28 § OSL att sekretess inte hindrar att uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning.

Som redogörs för ovan kommer uppgifter att behöva delas mellan olika inblandade aktörer för olika syften. För att möjliggöra detta behöver det införas sekretessbrytande bestämmelser i OSL som anger att uppgifter får lämnas vidare och till vem. Hur uppgifterna kommer att behöva delas är beroende av val av lösning och av vem som ansvarar för olika uppgifter, vilket kommer att behöva tydliggöras i det fortsatta arbetet.

Tjänsten för fritidskort förutsätter tillgång till uppgifter och att olika uppgifter kan delas mellan olika aktörer. Barnet och/eller barnets vårdnadshavare eller andra legala företrädare behöver ha åtkomst till sina uppgifter rörande vilket belopp som finns att förfoga. Av praktiska skäl bör tillgång till informationen

erbjudas genom åtkomst i tjänsten. Både barn och vårdnadshavare behöver tillgång till tjänsten. De kommer då att se vilket belopp barnet har fått och det innebär att man kan förstå om någon av vårdnadshavarna har fått bostadsbidrag. Det är en uppgift som omfattas av sekretess. Det behövs därför sekretessbrytande bestämmelser för att möjliggöra tillgång till tjänsten på detta sätt.

5.5 Uppgifter som behövs för uppföljning

Av uppdraget framgår att Folkhälsomyndigheten ska ta fram förslag till en modell för att löpande följa upp och utvärdera fritidskortets effekter på folkhälsan för barn. Regelverket behöver ange om E-hälsomyndigheten ska lämna uppgifter till Folkhälsomyndigheten. I sådana fall behövs också rättslig grund för E-hälsomyndigheten att behandla personuppgifter för detta ändamål. Vidare kommer det att behövas en uppgiftsskyldighet och sekretessbrytande bestämmelse.

6 Uppskattade kostnader och tidplan

6.1 Projekt- och förvaltningskostnader

Fritidskort är en ny typ av verksamhet för E-hälsomyndigheten och behöver därför anpassa nuvarande verksamhet samt etablera nya förmågor för att införa och förvalta tjänsten.

Verksamheten behöver kompletteras med en förstärkt kundtjänst samt ett antal förmågor som myndigheten inte besitter idag. Till exempel behöver en kontrollfunktion etableras och nya funktioner för hantering av betalningar samt handläggning och överklagan av enskilda ärenden.

Kostnadsberäkningar är i dagsläget förknippade med osäkerhet då många förutsättningar inte är givna. En mer detaljerad kostnadsuppskattning kan genomföras i en fördjupad analys när förutsättningar och vägval klargjorts.

E-hälsomyndigheten uppskattar att den initiala kostnaden för att utveckla tjänsten i en första version är i storleksordningen 55–65 miljoner kronor inklusive hittills upparbetade kostnader. Cirka 15–20 miljoner av dessa är då en anläggningskostnad som skrivs av på 5 år från det att tjänsten tas i drift.

Myndigheten återkommer med en kostnadsuppskattning för väsentliga kostnadsposter för åren 2024–2026 när förutsättningarna klarläggs i mer detalj. Det krävs en djupare analys och kunskap kring volymer, regelverk och

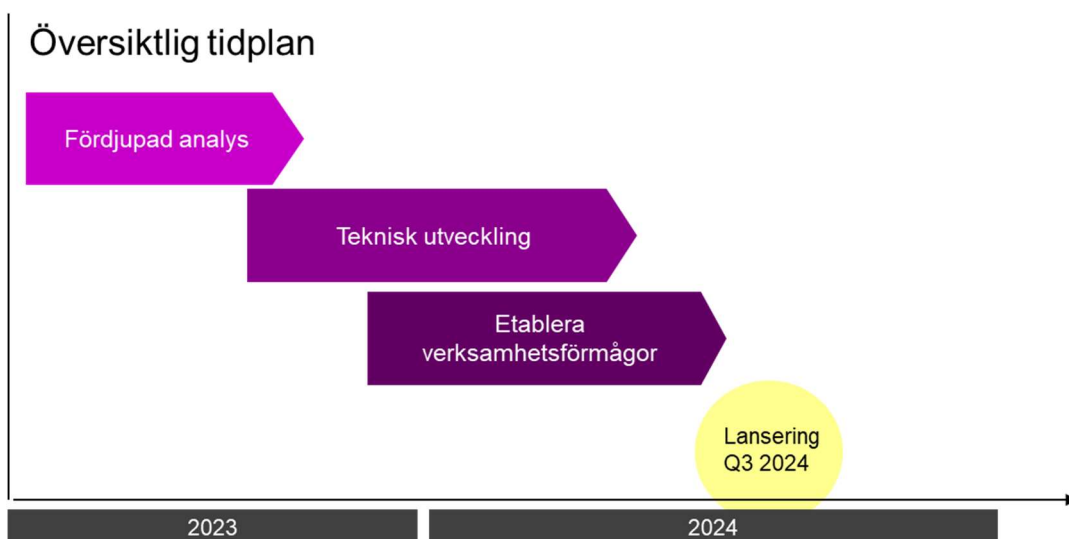
ansvar för att göra en relevant kostnadsuppskattning inom dessa områden. Vår bedömning är att kostnadsdrivande förmågor kommer att vara:

- **Användarsupport**
Hur många ärenden en användarsupport (kundtjänst) kommer behöva hantera är svårt att uppskatta. Bedömningen är att det kommer behövas mer support under första året efter lansering.
- **Betalningshantering**
Kostnader kommer till stor del vara kopplade till antalet transaktioner (in- och utbetalningar).
- **Handläggning av överklaganden**
Antalet överklaganden och hur stor den förmågan behöver vara kommer till viss del vara beroende av hur regelverken utformas.
- **Manuell handläggning av ärenden**
Hur stor andel som kommer att använda det manuella flödet är svårt att uppskatta. Det är också okänt hur resurskrävande olika typer av ärenden kommer att vara.
- **Kontrollfunktion**
Enligt dialog med Försäkringskassan kan den här förmågan kräva upp emot 20 personer. Samtidigt är förmågan beroende av hur regelverken utformas samt nivå av kontroll som krävs.
- **Regelverkshantering och informationsansvar för utförarregistret**
Omfattningen beror till stor del på möjligheten till automatisering, vilket i sin tur är beroende av god informationskvalitet och rättsliga förutsättningar.

6.2 Tidplan

E-hälsomyndigheten bedömer att fritidskort bör kunna lanseras under kvartal 3 2024.

En rimligt antagande är att en fördjupande analys pågår till och med september 2023 och att utvecklingsarbetet startar till hösten. Utveckling och etablering av förvaltning och verksamhetsförmågor pågår under hösten 2023 och första delen av 2024. En lansering av fritidskortet bedöms då kunna ske under kvartal 3 2024, under förutsättning att rättsliga förutsättningar finns på plats och övriga förutsättningar klargjorts under analysfasen 2023.

7 Slutsatser och medskick

E-hälsomyndigheten bedömer att det är möjligt att utveckla och införa en lättanvänd digital tjänst för fritidskortet, som värnar barnets och familjens integritet, och som samtidigt inte behöver innebära mer administration eller arbete för utförarorganisationer. Uppdraget innebär en utökning av myndighetens verksamhetsområde och kommer att behöva regleras.

I arbetet med att ta fram lösningsförslaget, har det identifierats att väsentliga verksamhetsförmågor kommer behöva etableras och som är kostnadsdrivande för etableringen. E-hälsomyndigheten kommer arbeta vidare med att uppskatta dessa kostnader efterhand som förutsättningarna klarläggs.

E-hälsomyndighetens preliminära tidsplan är att en lansering av en digital tjänst för fritidskort skulle kunna göras under kvartal 3 2024, om rättsliga förutsättningar finns på plats.

E-hälsomyndigheten eftersträvar en kostnadseffektiv digital tjänst som bygger på automatiserade beslut. Men för att säkerställa att de som inte är digitala idag också kan nyttja fritidskortet, bedömer myndigheten att den digitala tjänsten behöver kompletteras med en möjlighet för barn och vårdnadshavare att redovisa utlägg i efterhand, och därigenom erhålla ersättning från fritidskortet i efterskott.

Regelverk och kriterier för utförarorganisationer och aktiviteter behöver komma på plats inom en snar framtid. Utformningen av dessa påverkar lösningen samt uppskattningen av väsentliga kostnader och tidsplanen.

E-hälsomyndigheten bedömer också att en central fråga för att komma vidare i förberedelserna för införandet av ett fritidskort, är att snabbt identifiera och ge uppdrag till den eller de myndigheter som långsiktigt ska förvalta och hantera regelverket, samt säkerställa informationsinhämtning till det register över godkända utförarorganisationer som behöver upprätthållas.

Bilagor

Bilaga 1 Begrepp

Begrepp	Beskrivning
Digital plånbok	digital funktion som håller reda på användning och saldo för ett barns fritidskort
Fritidskortssaldo	ekonomiskt belopp som vid ett givet tillfälle är tillgängligt att användas inom ramen för fritidskortet
Föreningssystem	samlingsnamn för it-system som används av utförarorganisationer för administration av medlemmar och avgifter
Nivå av ekonomiskt stöd	nivå som bestämmer storleken på det ekonomiska belopp som barnet har rätt till inom ramen för fritidskortet
Systemleverantör	organisation som är leverantör av föreningssystem
Utförarorganisation	organisation som erbjuder aktivitet inom ramen för fritidskortet
Verksamhetsförmåga	en förmåga eller kapacitet som en verksamhet har för att uppnå ett visst syfte eller mål

Bilaga 2 Övriga lösningshypoteser

Lösningshypotes 2: Individen redovisar utlägg och utbetalning sker i efterhand. Komplement till huvudspår.

Lösningen bygger på att individen betalar en avgift på samma sätt som idag och att hela eller delar av avgiften återbetalas i efterhand. Lösningen möjliggör användning av fritidskortet i de fall förutsättningar att använda den digitala tjänsten saknas.

Redovisningen av verifikationer för betalning och medlemskap skulle exempelvis kunna ske genom att kvitton eller medlemsansökan skickas till myndighetens kundtjänst. Utbetalning sker först efter att kontroll genomförts, vilket innebär att individen behöver vänta på ersättning. E-hälsomyndigheten gör bedömningen att ett manuellt flöde behöver etableras oavsett vilken/vilka andra lösningar som implementeras.

I detta lösningsförslag behöver individen ligga ute med beloppet som önskas användas på fritidskortet.

Lösningshypotes 3: Återbetalning till individen baserad på automatiserad redovisning från organisationen. Möjlig att gå vidare med.

Lösningen är en variant av hypotes 2 ovan och bygger på att individen betalar en avgift på samma sätt som idag och att hela eller delar av avgiften återbetalas i efterhand, utan att individen behöver redovisa en verifikation. Ett scenario skulle kunna vara att individen loggar in i fritidskortstjänsten och ansöker om ersättning. Tjänsten kontrollerar då genom direktkontakt med föreningen om det finns ett aktivt medlemskap och om avgiften för medlemskapet matchar individens ansökan om ersättning. Om så är fallet kan beloppet på fritidskortet betalas ut direkt till individen, utan att kvitto/verifikation behöver skickas in.

En grundförutsättning för lösningen är att utförarorganisationen har ett digitalt system för inrapportering av medlemskap och betalning. Denna information, samt information om kostnader för medlemskap och aktiviteter, behöver också kunna överföras digitalt till E-hälsomyndighetens tjänst.

Lösningshypotes 4: Bidraget betalas ut till individen i förskott

Lösningshypotesen går att likna vid barnbidraget. Eftersom en förskottsutbetalning till individen inte säkerställer att pengarna används till fritidsaktiviteter, samt att uppföljning av vad beloppet används till inte går att genomföra, har hypotesen förkastats. Det finns likväl ett par fördelar, till exempel att fritidskortet garanterat når alla inom målgruppen samt att organisationerna inte åläggs ytterligare administration.

Denna lösningshypotes har E-hälsomyndigheten förkastat och kommer inte arbeta vidare med spåret.

Lösningshypotes 5: Fritidskortet används via personlig kupong

Lösningshypotesen baseras på att personliga papperskuponger skickas hem till hushållen där barnen är folkbokförda, främst för att säkra att man når alla som har begränsade digitala möjligheter. Tanken är att barnet lämnar över kupongen till en ledare eller kanslist/administratör på föreningen, och att föreningen då får göra visst manuellt arbete för att lösa in varje kupong (del)betalning av en avgift. Följande faktorer talar emot hypotesen med papperskuponger:

- Kuponger behöver skickas till alla barn/vårdnadshavare eftersom det inte är känt vilka som har begränsade digitala möjligheter.
- Kostsamt att distribuera personliga papperskuponger till alla inom målgruppen.
- Mycket manuellt arbete för föreningarna med att lösa in kupongen i en digital tjänst.
- Risk att kupongen försvinner på vägen innan den blir använd.
- Svårigheter med hantering om bara del av beloppet på fritidskortet/kupongen ska användas.
- Arbete för föreningen om beloppet på fritidskortet inte täcker hela avgiften och föreningen måste reducera fakturan.
- Föreningens representanter får kännedom om bidragsnivå och därmed att hushållet t.ex. erhåller bostadsbidrag.
- Risk att kupongen kan bli stulen eller att barnet tvingas lämna ifrån sig kupongen som då kan användas för annat syfte än barnets vilja.

Med anledning av ovanstående har E-hälsomyndigheten förkastat hypotesen och kommer inte ta spåret vidare.

Lösningshypotes 6: Organisationen reducerar avgift och ansöker om ersättning på uppdrag av individen

Lösningshypotesen innebär att en organisation ansöker om ersättning på uppdrag av barn och/eller vårdnadshavare. Avgiften reduceras direkt av organisationen på fakturan vilket betyder att individen varken behöver ansöka eller vänta på ersättning. Lösningen skulle vara enkel utifrån individens perspektiv men ett antal faktorer talar emot:

- Ökad administration för organisationerna.
- Risk för bedrägerier då organisationen kan ansöka mot individens vilja.
- Organisationen får kännedom om individens belopp på fritidskortet vilket är problematiskt utifrån ett integritetsperspektiv.
- Utformningen av lösningen blir komplex då det finns många beroenden.

Med anledning av ovanstående har E-hälsomyndigheten förkastat hypotesen och kommer inte ta det spåret vidare.